

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

Tisztelt Olvasóink!

Nagy öröm számunkra, hogy a külhoni magyar tudományosság programjai napjainkra már szervesen illeszkednek a Magyar Tudomány Napjának egyetemes eseménysorozatába és szép számban jelenítik meg a külhoni magyar kutatók eredményeit. November első felében Beregszász, Nyitra, Nagyvárad, Gyergyószentmiklós, Alsólendva, Zágráb, Kolozsvár, Csíksomlyó, Ada, Kolozsvár, Újvidék, Temesvár, Alsóőr adott helyet a tudomány napi programoknak. Közülük néhányra külön is felhívjuk a figyelmüket. A teljes kínálatot az MTA honlapján találják meg.

Kocsis Károly elnök

2. oldal

ELISMERÉSEK, DÍJAK

Klein György magyar származású svéd sejtbiológus, immunológus, onkológus, az MTA tiszteleti tagja kapta idén a **Semmelweis Budapest Award** nemzetközi díjat.

[Bővebben:](#)

Nyugati Hírlévl.
független elektronikus újság

Az Amerikai Magyar Alapítvány **George Washington-díjának** idei kitüntetettjei: **Peter Gloviczki** érsebész, a Mayo Clinic College of Medicine, Rochester, Minnesota professzora, **Robert Ivany** történész, a University of St. Thomas, Houston, Texas elnöke és **Elizabeth Kiss** filozófus, az Agnes Scott College, Decatur, Georgia elnöke.

[Bővebben:](#)

E. Roy John Award díjjal tüntették ki **Bodis-Wollner Ivánt**, a New York University Medical Center agykutató professzorát, az MTA külső tagját.

[Bővebben:](#)

Bernády-emlékplakettet kapott **Kolozsváry Zoltán** marosvásárhelyi kutatómérnök, a Magyar Mérnökakadémia tiszteletbeli tagja,

a Román Tudományos Akadémia Műszaki Részlegének tiszteletbeli tagja, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

A **Selye János Egyetem díszjelmének arany fokozatában** részesült **Albert Sándor** mérnökprofesszor, az egyetem első rektora, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Beretka Sándor mérnök doktorandusz hallgatónak ítelték oda a Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferencia 2014. évi **Kristálygömb Díját**.

[Bővebben:](#)

Tubák Nimródot, a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem ötödéves orvostanhallgatóját **különdíjjal** jutalmazta az Amerikai Magyar Orvosok Szövetsége.

[Bővebben:](#)

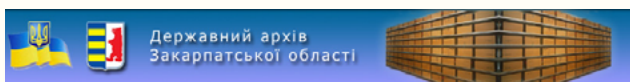
A Balás András professzornak, a Georgiai Egyetem dékánjának családja által létrehozott **Székely Előfutár Alapítvány** ösztöndíját **hét székelyföldi egyetemi hallgató** nyerte el idén.

[Bővebben:](#)

3. oldal

KUTATÁSOK

A Budapest Főváros Levéltára és a Kárpátaljai Megyei Állami Levéltár együttműködési megállapodása értelmében **digitalizálják a beregszászi levéltár állományát.**

[Bővebben:](#)

A *Sapiientia* Erdélyi Magyar Tudományegyetem oktatóiból és hallgatóiból álló kutatócsoport a Szent Anna-tó vizsgálata során **új baktériumfajokra bukkant.**

[Bővebben:](#)

A *Babeş-Bolyai* Tudományegyetem Magyar *Történeti Intézetében* folyó **kutatásokról** olvashatnak az intézet honlapján.

[Bővebben:](#)

Az 1941–1948-as időszakra vonatkozó szerbiai levéltári kutatások és visszaemlékezés-gyűjtés című projektumról számolt be Hajnal Jenő, a kutatással megbízott Vajdasági Magyar Művelődési Intézet igazgatója.

[Bővebben:](#)

PUBLIKÁCIÓK

Hungarian Culture and Politics in the Habsburg Monarchy, 1711–1848 címmel jelent meg az idén elhunyt **Vermes Gábor** történészprofesszor (Rutgers, The State University of New Jersey) könyve.

[Bővebben:](#)

A fénykép a mindennapi életben. Fényképkorpuszok antropológiai elemzése címmel jelent meg **Szalma Anna-Mária** kötete az Erdélyi Múzeum-Egyesület Kiadójánál.

[Bővebben:](#)

Megjelent **Bodó Zsolt** *Fordítóprogramok szerkesztése Flex és Bison segítségével* című könyve az Erdélyi Múzeum-Egyesület Kiadójánál.

[Bővebben:](#)

Megjelent *A (cseh)szlovákiai magyarok lexikona* Csehszlovákia megalakulásától napjainkig című kiadvány, amelynek már készül az internetes változata is. A kötet főszerkesztője **Urbán Zsolt**.

[Bővebben:](#)

4. oldal

Megjelent az Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karának kiadásában **A mese kontextusai** című, a 2014. évi tudományos konferenciájuk előadásaiból szerkesztett kötet. Szerkesztői: **Beke Ottó**, **Pintér Katina** és **Pintér Krekič Valéria**, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Kolláth Annának, a Maribori Egyetem Magyar Tanszéke vezetőjének, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottsága tagjának tiszteletére jelent meg a **Sokszínű nyelvészet – nyelvi sokszínűség a 21. század elején** című kötet, melyet **Gróf Annamária**, **N. Császi Ildikó** és **Szoták Szilvia** (az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának tagja) szerkesztett.

[Bővebben:](#)

Bellosics Bálint poézise címmel jelent meg Alsólendván **Halász Albert** könyve. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelentek az **Acta Universitatis Sapientiae** legújabb számai.

[Bővebben:](#)

Megjelent a kolozsvári **Korunk** című folyóirat novemberi tematikus száma **Kollaboránsok a magyar történelemben** címmel.

[Bővebben:](#)

Megjelent az **Erdélyi Múzeum** című folyóirat 2014/3. száma.

[Bővebben:](#)

Megjelent a **Fórum Társadalomtudományi Szemle** 2014/4. száma.

[Bővebben:](#)

George Eisen magyar származású történész professzorral, az amerikai Rochesterben működő

Nazareth College rektorhelyettesével olvashatnak **interjút a Kamenyec-Podolszkijtől Auschwitzig** című budapesti konferencia kapcsán, amelyen előadást tartott.

[Bővebben:](#)

Megjelent a vajdasági **Híd** című folyóirat szeptember-októberi száma.

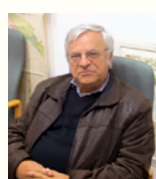
[Bővebben:](#)

A 13. **Vajdasági magyar tudományos diákköri konferenciáról** olvashatnak **interjút**

Csányi Erzsébet fő szervezővel, irodalomtörténésszel, az Újvidéki Egyetem professzorával, az MTA köztestületének külső tagjával. [Bővebben:](#)

A beregszászi főiskola a kárpátaljai magyar tudományosság és oktatás központja címmel olvashatnak

interjút a világhálón **Süli-Zakar István** földrajztudóssal, a Debreceni Egyetem professor emeritusával. [Bővebben:](#)

A román–magyar történetírás útkereséséről olvashatnak interjút a világhálón **Benkő Levente** történésszel. [Bővebben:](#)

SZERVEZETI HÍREK

Új vezetője lett a somorjai Fórum Kisebbségkutató Intézetnek **Simon Attila** történész, a Selye János

egyetem tanszékvezető docense, az MTA köztestületének külső tagja személyében. [Bővebben:](#)

Medve A. Zoltán nyelvész lett az eszéki **Josip Juraj Strossmayer**

Egyetem magyar tanszékének vezetője. [Bővebben:](#)

RENDEZVÉNYEK

Október 16-án **Az első világegés emlékére** címmel tudományos konferenciát rendeztek a beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán. [Bővebben:](#)

Megújuló épített örökségünk – Értékmentés a Kárpát-medencében címmel nyílt kiállítás Marosvásárhelyen október 16-án. [Bővebben:](#)

Magyarország 1919 – A kommunizmus csalogatása. A tanácsköztársaság hatása bizonyos élettörténetekre címmel rendeztek nemzetközi szimpóziumot Bécsben október 16-18. között. [Bővebben:](#)

Október 16-17-én nemzetközi konferenciát rendeztek Ungváron **A Kárpátaljai Kormányzóság idősza a helyi rendeletalkotás tükrében** címmel. Az ukrán nyelvű rendezvényen előadást tartott Csernicskó István nyelvész, a beregszászi a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Hodinka Antal Intézetének igazgatója, az MTA

6. oldal

Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának tagja.

[Bővebben:](#)

Szovjet deportálások a Kárpát-medencében 1944-1945-ben címmel rendeztek konferenciát Kolozsváron október 16-19. között.

[Bővebben:](#)

A vajdasági **Verbi Nyelvi Kutatóműhely** október 17-én **tanácskozást** rendezett

az Újvidéki Egyetem szabadkai székhelyű Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karán.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNY HÁZA
CSÍKSZEREDA

**Helyi társadalom-
történet a helyi**

fejlesztés szolgálatában címmel tartottak műhelykonferenciát október 17-én a Hargita megyei Csíkszépvízen.

[Bővebben:](#)

Székelyudvarhelyen,
A modern Erdély

gazdasági jövőképe címmel rendezte meg 23. közgazdász vándorgyűlését október 17-19. között a Romániai Magyar Közgazdász Társaság.

[Bővebben:](#)

Fürdőkultúra Magyarországon és Erdélyben címmel rendeztek konferenciát Kolozsváron, a Babeş-Bolyai Tudományegyetemen október 18-án.

[Bővebben:](#)

Oktober 20-án Kolozsváron, a Korunk Akadémia keretében tartott előadást **Paksa Rudolf** történész, az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének munkatársa **Magyarország német megszállása és a holokauszt** címmel.

[Bővebben:](#)

A szlovákiai magyar nyelvváltozat jellemzői

címmel tartotta meg habilitációs előadását október

22-én Debrecenben **Vančóné Kremmer Ildikó** nyelvész, a nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem adjunktusa, a Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács titkára, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának tagja.

[Bővebben:](#)

Frei Zsolt fizikus professzor, az Eötvös Loránd Tudományegyetem rektorhelyettese tartott előadást Kolozsváron október 23-án **Hol tart ma az univerzum szerkezetének kutatása?** címmel.

[Bővebben:](#)

7. oldal

A nyereg mint hungarikum.

Ló, lovas és nyereg a magyar népművészetben címmel október 23-án Kolozsváron tartott előadást **Gráfik Imre** néprajzkutató kandidátus Magyarországról.

[Bővebben:](#)

Közösség és reziliencia címmel

október 24. és 25. között tartottak konferenciát Nagyváradon.

[Bővebben:](#)

Október 23–26. között az aranyosszéki Várfalván tartották meg a XVI. **Székelyföldi geológus találkozót.**

[Bővebben:](#)

A természettudományok időszerű kérdései és diskurzusai címmel rendeztek tudományos tanácskozást október 25-én Újvidéken.

[Bővebben:](#)

A kolozsvári magyar néprajzkutatás és -kutatás: tudománytörténet és kulturális örökség címmel rendeztek tematikus konferenciát Kolozsváron október 24-én

[Bővebben:](#)

Október 26-31. között lezajlott Sarasotában az **Amerikai Magyar Orvosok Szövetségének**

hagyományos, sorrendben **46. konferenciája.**

[Bővebben:](#)

Fundálók, pallérok, építészek címmel október 24-én művészettörténeti konferenciát rendeztek Marosvásárhelyen.

[Bővebben:](#)

Október 27-én Csíkszeredában tartott előadást **Józsa László**, a Széchenyi István, valamint a Selye János Egyetem

professzora **Piaci kihívások és marketing válaszok a XXI. században.**

A marketingtudomány kelet-európai nézőpontból címmel.

[Bővebben:](#)

Figurations of Intermediality in Film címmel rendezték meg az idei médiakonferenciát Kolozsváron, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen október 24–25. között.

[Bővebben:](#)

8. oldal

Október 28-án Prágában került sor a **csehországi**

magyar orvosok nyolcadik konferenciájára.

[Bővebben:](#)

Október 28-án a felvidéki Komáromban tartott előadást **Fogarasi József** közgazdász, a Partiumi Keresztény Egyetem docense, az MTA köztestületének külső tagja **Valutaárfolyam-változások hatásainak elemzése** címmel.

[Bővebben:](#)

A polgári átalakulás és nemzeti önrendelkezés kérdése 1848-49-ben Magyarországon

címmel **Erdődy Gábor** történész, az ELTE rektorhelyettese tartott előadást Kolozsváron október 29-én.

[Bővebben:](#)

Erdély szerepe az első világháborúban

címmel tartott előadást Bukarestben ugyanezen

a napon Bertényi Iván történészprofesszor, az MTA doktora.

[Bővebben:](#)

Milyen gazdagok vagyunk?

címmel **Sütő András-műhelykonferenciát** rendezett október 29–31. között a Marosvásárhelyi

Művészeti Egyetem Magyar Kara.

[Bővebben:](#)

November 2-án Bukarestben, a Sociétés, Médias et Politique című konferencián tartott

előadást **Bakó Rozália Klára**, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem docense, az MTA köztestületének külső tagja **Communications Surveillance in a Digital Age** – a Global Information Society Watch címmel.

[Bővebben:](#)

Egy ország feldarabolása.

Magyar sors a számok tükrében címmel tartott előadást Sepsiszentgyörgyön

november 5-én **Romsics Ignác** történészprofesszor, akadémikus.

[Bővebben:](#)

November 5-6-án megvalósított interdiszciplináris nemzetközi konferencián tartottak előadást Prágában **Liszka József** és

L. Juhász Ilona néprajzkutatók, a Fórum Kisebbségkutató Központ Etnológiai Központja képviselőjében az **Ikonoklasmus az első világháború után** (Dél-szlovákiai példák), illetve **A jótékonyágtól az irredentizmusig** címmel. Mindketten az MTA köztestületének külső tagjai.

[Bővebben:](#)

9. oldal

Az Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar, Szlovák és Ruszin

Tanszéke ***Kisebbségi nyelvi, irodalmi és kulturális diskurzusok Délkelet- és Közép-Európában II.*** címmel rendezett tudományos tanácskozást november 6-án.

[Bővebben:](#)

A magyar nép kulturális, nyelvi és vérrokonsága címmel tartott előadást Nagyváradon november

6-án ***Süli-Zakar István*** professor emeritus, az MTA doktora.

[Bővebben:](#)

Véletlen és kiszámíthatóság címmel tartották meg november 6-9. között a Bihar megyei Vársonkolyoson a VII. Erdélyi vándoregyetemet.

[Bővebben:](#)

Nemzetközi vegyészkonferencia, amelyről Sohár Pál

akadémikus beszámolóját olvashatják el.

[Bővebben:](#)

TERMINI
MAGYAR NYELVI TUDOMÁNYI
KUTATÓKÖZPONT

Sokszíniű

nyelvészet – A magyar

nyelv a 21. században címmel november 7-én nemzetközi konferenciát rendeztek Alsólendván. A tanácskozáson részt vett Kocsis Károly, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának elnöke is.

[Bővebben:](#)

November 7-én a ***Nanotechnológia egy fizikus szemszögéből*** címmel tartott előadást Zágrábban

Forró László fizikus, az Ecole Polytechnique Federale de Lausanne Institute of Physics of Complex Matter professzora, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

Ritmus és ismétlés – Interdiszciplináris párbeszéd III. címmel

rendeztek konferenciát Kolozsváron november 7-8-án.

[Bővebben:](#)

A november 7-8-án a szlovák nemzeti

felkelésről Párizsban megtartott nemzetközi konferencián a ***Magyar***

10. oldal

Pártnak és Esterházy Jánosnak a szlovák államhoz és a felkeléshez való viszonyáról tartott előadást **Simon Attila** történész, a Fórum Kisebbségkutató Intézet igazgatója.

[Bővebben:](#)

Nyelvi rétegződés és nyelvhasználat címmel szervezett tudományos konferenciát az Újvidéki Egyetem szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kara november 8-án.

[Bővebben:](#)

November 10-én **25 szabad év** címmel rendeztek tudományos

konferenciát Nyitrán a Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Karán. Az eseményre a tudomány hete elnevezésű szlovákiai rendezvénysorozat keretében került sor.

[Bővebben:](#)

November 12-én **Babai Dániel**, az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont

Néprajztudományi Intézet kutatója **Hét év Gyimesben**. Népi növényismeret-kutatás a Keleti-Kárpátokban címmel tartott előadást Kolozsváron.

[Bővebben:](#)

November 13-14-én tartották meg

Komáromban a 9. **Felvidéki tudományos diákköri konferenciát**.

[Bővebben:](#)

November 14-én Berlinben tartott előadást **Makovitzky József** patológus, hisztomológus, a Heidelbergi Egyetem

professzora, az MTA külső tagja a híres polihisztor, Prof. **Carl Friedrich von Weizsäcker munkásságáról és kapcsolatairól** Szilárd Leóval, Teller Edével, Wigner Jenővel és Neumann Jánossal.

[Bővebben:](#)

Nyelvek és nyelvi tájképek a magyar nyelvterület peremén címmel tartottak konferenciát Alsóőrön november 14-én.

konferenciát Alsóőrön november 14-én.

[Bővebben:](#)

Temesvári és bánsági tudományosság – múlt, jelen, jövő címmel tartottak

konferenciát november 14–15. között Temesváron a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából. A konferencián részt vett Vékás Lajos, az MTA alelnöke, Török Ádám, az MTA főtitkára és Salat Levente,

11. oldal

az MTA Kolozsvári Területi Bizottságának elnöke, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

Az egyház hatalma – a hatalom egyháza. A kelet-közép-európai egyházi vezetők felfogása az állam-egyház kapcsolatáról 1945 és 1989 között címmel rendeztek konferenciát Nagyváradon november 14–15-én.

[Bővebben:](#)

November 14. és 16. között, a Magyar Tudomány

Napja Erdélyben rendezvénysorozat keretében került sor az 5. **Matematika és informatika alkalmazásokkal** című konferenciára.

[Bővebben:](#)

A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

90. születésnapját ünnepelte **Gábor Zoltán** fizikus, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem professor emeritusa, az MTA külső tagja, számos kitüntetés, köztük az MTA Arany János Életműdíjának tulajdonosa.

[Bővebben:](#)

60. születésnapját ünnepelte **Kolláth Anna** nyelvész-professzor, a Maribori Egyetem Magyar Tanszékének vezetője,

az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának tagja.

[Bővebben:](#)

18 éven keresztül, alapításától kezdve vezette a somorjai **Fórum Kisebbségkutató Intézetet**

Tóth Károly, az intézmény egyik létrehozója, több könyvsorozat, tudományos kiadvány szerkesztője, társszerzője, az MTA köztestületének külső tagja. November 1-jétől a Fórum Kisebbségkutató Intézet Igazgatótanácsa elnökeként folytatja munkáját.

[Bővebben:](#)

Fenyves Ervin Kossuth-díjas fizikus, a dallasi Texasi Egyetem professor emeritusa, a Magyar Tudományos

Akadémia külső tagja, akinek fő kutatási területe a kozmi-kus sugárzás és a részecskefizika volt, 90 éves korában **elhunyt**. A tudóst júliusi hírlevelünk Tudósportré rovatában mutattuk be.

[Bővebben:](#)

Az öt éve elhunyt, magyarkanizsai születésű **Papp György nyelvészprofesszor emlékére** rendeztek konferenciát szülővárosában.

[Bővebben:](#)

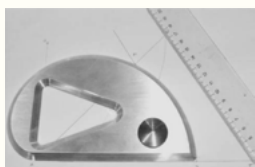
12. oldal

Fennállásának 55., valamint a Bölcsészettudományi Kar létezésének hatvanadik évfordulóját ünnepelte az Újvidéki Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéke.

[Bővebben:](#)

ÉVFORDULÓK, TUDOMÁNYTÖRTÉNET

255 évvel ezelőtt született Nagyenyeden **Sipos Pál matematikus**, filozófiai

író. Dolgozatát a berlini tudományos akadémia kiadta, és aranyéremmel jutalmazta. Ő használta először Magyarországon szögmérésre a negyedkör tízes rendszerű törtrészeit.

[Bővebben:](#)

Nagyenyeden született 235 éve **Baritz György hadmérnök akadémikus**. Műszaki és tudománypolitikai

tevékenységén túl közreműködött az MTA hadtudományi szótárának szerkesztésében.

[Bővebben:](#)

Pozsonyban született 165 évvel ezelőtt **Lóczy Lajos földrajztudós**, egyetemi tanár. Az ő kezdeményezésére és vezetésével alakult meg

a Magyar Földrajzi Társaság.

[Bővebben:](#)

A bácskai Bácsón született 160 évvel ezelőtt **Déri Miksa gépészmérnök**, feltaláló, nagy jelentőségű találmányok, köztük a nagyobb távolságú

energiaátvitelre alkalmas zárt vasmagú transzformátor megalkotója (Zipernowsky Károllyal és Bláthy Ottó Titusszal együtt).

[Bővebben:](#)

150 éve született Nagyszombatban **Schlesinger Lajos matematikus**, egyetemi tanár, akadémikus. A függvény-elmélet, a lineáris differenciál-

egyenletek témájával foglalkozott.

Értékesek matematikatörténeti kutatásai.

[Bővebben:](#)

145 éve született a kárpátaljai Nagybecskón **Orient Gyula gyógyszerész**, orvos, egyetemi tanár. Kémiai méregtannal,

13. oldal

rákkutatással és az orvosgyógyszerészet történetével foglalkozott. Ő alapította meg a kolozsvári gyógyszerészettörténeti múzeumot.

[Bővebben:](#)

A felvidéki, zempléni Lasztoméren született 130 esztendeje **Szemere László mikológus**, ornitológus, aki főleg a ragadozó madarak életével foglalkozott.

[Bővebben:](#)

Kézdivásárhelyen született 125 évvel ezelőtt **Dávid Lajos gyógyszerész**, a szegedi egyetem nemzetközi híré tanszékvezető professzora, több külföldi tudós társaság tagja.

[Bővebben:](#)

Szintén 125 éve született Désendeési **Daday András orvos**, orvostörténész, egyetemi tanár.

[Bővebben:](#)

Kassán született 110 éve a később az Amerikai Egyesült Államokba emigrált **Barnóthy Jenő mérnök-asztrófizikus**, egyetemi tanár. Legnagyobb eredménye az 1960-as években felfedezett kvazárok gravitációs lencsehatásának feltételezése és kimutatása volt.

[Bővebben:](#)

105 évvel ezelőtt született Fiumében **Takács Lajos meteorológus**. Nevéhez fűződik Magyarország sugárzáséghajlatának komplex, korszerű feltárása.

[Bővebben:](#)

Az Erdélyi-szigethegységben, Zalatnán született 100 éve **Alliquander Ödön bányamérnök**, egyetemi tanár, a Freiburgi Bányászati Akadémia díszdoktora.

[Bővebben:](#)

95 éves lenne a Somorján született **Barta Ernő erdőmérnök**, tanszékvezető egyetemi docens.

[Bővebben:](#)

95 éves lenne most **Bodó Zalán fizikus**, mérnök is, aki a székelyföldi Olaszteleken született. A Budapesti Műszaki Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára, az MTA Műszaki Fizikai Kutató Intézetének tudományos tanácsadója volt.

[Bővebben:](#)

95. születésnapját ünnepelné a Beszterce-Naszód megyei Naszódról származó **Jenei Dezső gépészmérnök**, kutató is. Fontosabb kutatási témái: a háromfázisú aszinkron villamos motorok

14. oldal

fordulatszámának változtatása, hűtő- és élelmiszer-ipari berendezések és technológiai sorok fejlesztése.

[Bővebben:](#)

Az Arad megyei Ágya nevű településen született szintén 95 éve **Kajtor Ferenc orvos, ideg- és elmegyógyász** egyetemi docens. Neurofiziológiával és elektrofiziológiával foglalkozott.

[Bővebben:](#)

FELHÍVÁSOK

Nyugati Hírlevél
független elektronikus újság

November 20-23. között 46. alkalommal tartják meg San Antonióban az

Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies évi rendes találkozóját, amelyen számos magyar vonatkozású előadásra kerül sor.

[Bővebben:](#)

A Magyar Tudomány Napja erdélyi

eseményeinek összefoglalását olvashatják el a világhálón. Központi eseménye A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 13. fóruma, amelyre november 21-22-én kerül sor.

[Bővebben:](#)

Református és zsidó kapcsolatok címmel nemzetközi tudományos konferenciát rendeznek a felvidéki Komáromban november 27-én.

[Bővebben:](#)

Nyugati Hírlevél
független elektronikus újság

November 28-30. között tartják Clevelandben az 54. magyar találkozót, amelynek témája:

Magyar múltunk, magyar öntudatunk.

A rendezvénysorozat részeként tudományos előadásokat is hallhatnak a résztvevők.

[Bővebben:](#)

Nyugati Hírlevél
független elektronikus újság

December 18-ig tart a **Montclair State University Rescue in Budapest** című programsorozata,

amelynek során számos magyar származású, illetve magyarországi kutató tart tudományos előadást a vészkorszak 70. évfordulója alkalmából.

[Bővebben:](#)

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság

2015. április 23-26. között Csíksomlyón rendezi meg a hagyományos **Nemzetközi gépészeti találkozót**, melyen a gépészet

15. oldal

kutatási eredményeit fogják számba venni.

A jelentkezési határidő: január 31.

[Bővebben:](#)

HSAC**A *Hungarian Studies*****Association of Canada (HSAC)**

harmincadszor rendezi meg évi
rendes konferenciáját jövőre az

Ottawai Egyetemen május 30. és június 1.
között. Átfogó témája: ***Capital Ideas***.

Jelentkezni januártól lehet.

[Bővebben:](#)

Az Erdélyi Magyar Műszaki**Tudományos Társaság 2015.**

június 4-7. között, 19. alkalommal szervezi
meg Csíksomlyón az ÉPKO – 2015
nemzetközi építéstudományi konferenciát.

A jelentkezési határidő: április 20.

[Bővebben:](#)

Mint arról már hírt adtunk, az AHEA,
az Amerikai Magyar Tanárok Szövetsége
40. évi rendes konferenciáját rendhagyó
módon Kolozsváron rendezi meg 2015.
július 9-11 között. A konferencia témája:

Határokon átívelő identitások.

A jelentkezési határidő: március 2.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

16. oldal

Az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság hírlevele

2014/11. szám

Felelős kiadó: Kocsis Károly elnök

Szerkeszti a szerkesztőbizottság.

1112 Budapest, Budaörsi út 45.

mtkhirlevel@titkarsag.mta.hu

A hírlevél korábbi számai megtekinthetők
az MTA [honlapján](#).

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

Klein Éva

(Budapest, 1925. január 22.)

*Svédországban él,
a Magyar Tudományos Akadémia
külső tagja*

Eva Klein was born as Fischer Éva in Budapest, on 22 January 1925. Inspired by a biography of Marie Curie, she became interested in research and the sciences already in her teens. A career in research and science was, however, one of many alternatives she considered. Life chose for her. As she was a Jew, a career as an athlete was impossible in Hungary at that time. She could survive World War II with the help of friends and began to study medicine at the University of Szeged. After a brief sojourn with the theatre she continued her studies at the University of Budapest, where she met Georg Klein (Klein György) during her third year of medical school in 1947. They were married and officially took off soon afterward by train for

Klein Éva Fischer Évaként született Budapesten, 1925. január 22-én. Marie Curie életrajza már tizenéves korában felkeltette a kutatás és a tudományok iránti érdeklődését, a kutatói pálya azonban csak egyike volt sokrétű terveinek. De nem ő döntött, hanem az élet. Zsidóként nem választhatta a sportolói életpályát, a II. világháborút barátai segítségével sikerült túlélnie, majd orvosi tanulmányokat kezdett a Szegedi Egyetemen. Rövid színházi kitérő után a Budapesti Egyetemen folytatta tanulmányait, ahol 1947-ben, harmadéves medikaként megismerkedett Klein Györggyel. Összeházasodtak, és az utolsók közt hivatalosan vonattal Stockholmba utaztak. (Nehéz a tudós házaspárról két,

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

II. oldal

Stockholm. (It is very difficult to separate the portraits of the couple – they have been living and working together since they got married. Georg Klein’s portrait will be published in the next issue. Their scientific autobiography “How one thing has led to another” was published in the Annual Review of Immunology, 1989. 7: 1-34.) In 1948 she became an assistant to professor Torbjörn Caspersson at Karolinska Institutet, which would have a major influence on her development. Torbjörn Caspersson was involved in her career, helping her to create her own base apart from that of her husband. When Eva was in the last month of her pregnancy with their second child, Margareta, it was Torbjörn Caspersson who insisted that she complete her dissertation, which she hardly appreciated at the time but later viewed as a decisive milestone in her career. She received her MD at the Karolinska Institute in 1955 and became a tenured professor in 1979. Since 1993 she has been professor emerita and the leader of a research group. She is still active in science and is very involved in her students and researchers. She is studying how tumour cells in Hodgkin’s lymphoma use signalling hormones, cytokines, to interact with the healthy cells that surround them. Eva Klein’s group is also investigating the effect of genetic mutations that increase the risk of lymphoma by sabotaging the interplay between cells. She published more than 500 papers in

egymástól független képet rajzolni – házasságkötésük óta életük, munkájuk közös volt. Klein György portréját a következő számban közöljük. Közösén írt tudományos önéletrajzuk *How One Thing Has Led to Another* címmel jelent meg 1989-ben az *Annual Review of Immunology* [7, 1-34] című évkönyvben.) 1948-ban a Karolinska Intézetben Torbjörn Caspersson professzor asszisztenseként kezdett el dolgozni, ez meghatározta további pályáját. A professzor ügyelt arra, hogy férjétől független, önálló tevékenységet folytasson. Caspersson professzor ragaszkodott ahhoz, hogy megvédje doktori tézisét akkor, amikor 8 hónapos terhes volt második gyermekükkel, Margaréttal. Ezt akkor másként élte meg, de mérföldkő volt az életében. 1955-ben a Karolinska Intézetben MD fokozatot szerzett, 1979-ben professzor lett. 1993 óta professzor emerita és kutatócsoportot vezet. Most is aktív, sokat foglalkozik tanítványaival és kutatóival. Csoportja azt vizsgálja, milyen kölcsönhatás van a Hodgkin-limfóma esetében a tumorsejtek és az őket körülvevő egészséges sejtek között, mi a szerepe a szignálhormonoknak és a citokineknek. Az Eva Klein-csoport kutatja továbbá, hogyan növelik a genetikai mutációk a limfóma kockázatát a sejtek közötti kölcsönhatás ellehetetlenítése útján. Több mint 500 tanulmánya jelent meg a kísérleti sejtkutatás és rákkutatás, az általános immunológia, a tumor-

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

III. oldal

the fields of experimental cell research and cancer research, general immunology, tumour immunology and tumour biology. Her pioneering efforts included studies in cancer immunology and how genes in normal cells can suppress cancer cell malignant behaviour. She has done extensive work on the role of the Epstein-Barr virus in Burkitt's lymphoma. The Kleins have also published important papers on natural killer (NK) cells, which were discovered in their department at Karolinska Institute.

Eva Klein is honorary doctor of the University of Nebraska, OMAHA, USA (1993) and the Ohio State University, Columbus, USA (2003). She is Member of the Royal Swedish Academy of Sciences (1987) and the Hungarian Immunological Society (1985). She is the First Honorary Member of the Israel Immunological Society (1993) and Fellow of the European Union Contra Cancer (2002). Her work and results were recognized with several awards: Bertha Goldblatt Teplitz Award of the Ann Langer Cancer Research Foundation, Chicago, in 1960, the Award of the Cancer Research Institute, New York, in Tumor Immunology, in 1975, the Björken Prize of the Uppsala University in 1978, the Nordic Prize of the Erik Fernström Foundation of Lund University in 1983, the Thomas P. Infusino Prize and Lectureship in Cancer Causation and Epidemiology in 1996, the Orden Nacional al Mérito de la República de

immunológia és a tumorbiológia területén. Elsőként közölte, hogyan nyomhatják el normál sejtekben a gének a rákos sejtek rosszindulatú viselkedését. Tekintélyes munkát végzett az Epstein-Barr-vírus Burkitt-limfómában játszott szerepének kimutatásában. A Klein-házaspár fontos eredményeket publikált a Karolinska Intézetben a tanszékükön felfedezett természetet ölő (NK) sejtekről.

Klein Éva díszdoktora a Nebraskai Egyetemnek (1993) és az Ohio Állami Egyetemnek (2003). Tagja a Svéd Királyi Tudományos Akadémiának (1987) és a Magyar Immunológiai Társaságnak (1985). Első tiszteletbeli tagja az Izraeli Immunológiai Társaságnak (1993) és tagja az Európai Rákellenes Uniónak (2002). Munkásságát, eredményeit számos díjjal, kitüntetéssel ismerték el: Ann Langer Rákkutatási Alapítvány Bertha Goldblatt Teplitz Díja (Chicago, 1960), a New York-i Rákkutató Intézet Tumor-immunológiai díja (1975), az Uppsalai Egyetem Björken Díja (1978), a Lundi Egyetem Erik Fernström Díja (1983), Thomas P. Infusino-díj (1996), a Kolumbiai Köztársaság Orden Nacional al Mérito díja (1998), Biológiai Tudományok Mendel-érdemérem (2003). 2006-ban a Karolinska Intézet Mikrobiológiai, Tumor- és Sejtbiológiai Tanszékén az Év MTC tudósa lett, 2011-ben a Karolinska Intézet 200 éves fennállásának alkalmából az Orvosi Kutatások Ezüstérmét vehette át.

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

IV. oldal

Colombia in 1998, the Mendel Honorary Medal for Merit in the Biological Sciences in 2003. She became MTC Scientist of the Year Award from the Department of Microbiology, Tumour and Cell Biology, Karolinska Institutet in 2006 and received Karolinska Institutet 200 Year Anniversary Silver Medal for Medical Research in 2011.

Professor Klein has collaborated in leading the work of the Department of Tumour Biology at Karolinska for nearly 40 years. During this time, over 100 researchers have received doctorates, and many graduates have achieved top positions in international cancer research. In honour of the Kleins' 80th birthdays in 2005, the Georg and Eva Klein Foundation was established by scientists at the Department of Microbiology, Tumour and Cell Biology at Karolinska Institute to "support medical research in the spirit of Georg and Eva Klein." The Klein spirit is characterized by an intensive international exchange of knowledge, a major commitment to young researchers, a lack of organizational hierarchy and a perspective that encompasses both the natural sciences and the humanities.

From the late 1980' Eva Klein has often visited to Hungary – she has been a bridge of complement between the Eötvös Loránd University and the Karolinska MTC. She attended and lectured at the Signals and Signal Processing in the Immune System symposia as well as the 4th European

Klein Éva majdnem 40 éven át vezető munkatársa volt a Karolinska Tumorbilógiai Részlegének. Ez alatt az idő alatt több mint 100 kutató doktorált nála, sok volt diákja ma meghatározó szereplője a nemzetközi rákkutatásnak. 2005-ben, a Klein házaspár 80. születésnapja alkalmából a Karolinska Mikrobiológiai, Tumor- és Sejtbiológiai Tanszékének tudósai megalapították a Klein György és Éva Alapítványt – amelynek célja, hogy Klein György és Éva szellemében támogassa az orvosi kutatómunkát. A Klein-szellemet a nagyfokú nemzetközi tudáscsere, a fiatal kutatók felkarolása, a szervezeti hierarchia hiánya és a természet- és társadalomtudományokra egyaránt kiterjedő figyelem jellemzi. Az 1980-as évek végétől Klein Éva gyakran megfordult Magyarországon – „komplementhíd” szerepet töltött be az ELTE és a Karolinska között. Rendszeresen részt vett és előadott az ELTE Signals and Signal Processing in the Immune System szimpóziiumain, a Budapesten 1979-ban megrendezett Európai Immunológiai Konferencián, majd 1992-ben az Immunológiai Világkongresszuson. Számos magyar kutató élvezte a Klein-házaspár támogatását, vendégszeretetüket Stockholmban. Klein Éva svédre fordít magyar verseket, tervezi, hogy kiad egy kisebb fordításkötetet. 2005-ben a Klein-házaspár 80.

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

V. oldal

Immunology Meeting in 1978 and the 8th International Congress of Immunology in 1992. Several Hungarian researchers could enjoy their hospitality in Stockholm. She has also begun to translate Hungarian poetry to Swedish and plans to make a small volume of her translations.

In 2005 the 80th birthday of the Klein-couple was celebrated not only at the two-day Nobel-Symposium at the Karolinska but also at the Hungarian Academy of Sciences, where Vizi E. Szilveszter, president of the Academy awarded them the Silver Medal.

Eva Klein was elected external member of the Hungarian Academy of Sciences in 1993 in the Section of Biological Sciences.

születésnapját nemcsak a Karolinska kétnapos Nobel Szimpóziuma, hanem a Magyar Tudományos Akadémia is megünnepelte. Ebből az alkalomból mindkettőjüknek Akadémiai Ezüstérmet adományozott Vizi E. Szilveszter, az MTA akkori elnöke.

Klein Évát 1993-ban a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjává választották, a Biológiai Tudományok Osztályában.

Contact

Karolinska Institute
Microbiology and Tumorbiology Center
S-17177 Stockholm, Solnavägen 1.
Sweden

Tel.: +46 8 7286774

Fax: +46 8 330498

E-mail: Eva.Klein@ki.se

Web: www.ki.se/en/eva-klein-group

Kapcsolat

Karolinska Institute
Microbiology and Tumorbiology Center
S-17177 Stockholm, Solnavägen 1.
Sweden

Tel.: +46 8 7286774

Fax: +46 8 330498

E-mail: Eva.Klein@ki.se

Honlap: www.ki.se/en/eva-klein-group

